

[00:00:05] **Verteller:** Onthoud altijd dat Jij het bent en het absolute, onvoorwaardelijke, grenzeloze, onherroepelijke eigendom van de Onbevleete. Je bent een werktuig in Haar hand. Handel dus alleen volgens Haar wil, accepteer alles uit Haar hand. Zoek toevlucht bij Haar zoals een kind altijd toevlucht zoekt bij zijn moeder. Vertrouw alles aan Haar toe. Streef naar Haar, voor Haar eer, voor Haar zaken, en de zorg voor jezelf en je familie, laat aan Haar over. Je mag jezelf geen eer toekennen voor iets, maar erkennen dat alles van Haar komt. Al het resultaat van je inspanningen hangt af van de eenheid met Haar. Net zoals Zij het instrument van Gods genade is.

Leven. Elk moment ervan. Dood. Waar, wanneer en hoe? En mijn eeuwigheid. Zij zijn van U, O Onbevleete. Doe ermee wat je wilt.

Op 14 augustus, 1941, in een hongerbunker van het Duitse concentratiekamp Auschwitz, stierf pater Maximiliaan Maria Kolbe, gedood door een gif-injectie. Hij was de oprichter van de organisatie 'Ridders van de Onbevleete'. het maandblad Ridder van de Onbevleete en Radio Niepokalanow, evenals het grootste klooster ter wereld in Niepokalanow. Hij koos vrijwillig voor de dood door uithongering in ruil voor het leven van een ter dood veroordeelde medegevangene. Vooropgesteld blijft Maximiliaan Kolbe allereerst een martelaar. Ondertussen zou zijn rijke levensverhaal door meerdere mensen gedeeld kunnen worden. Op veel fronten waar hij mee te maken had, erkende hij geen compromissen. Bij het intreden in de orde nam hij de naam Maximiliaan aan, wat in het Latijn 'de Grootste' betekent, en deze naam karakteriseert zijn toekomstige activiteiten heel goed.

[00:02:45] **Fr Zdzislaw Kijas:** In sommige ordes heeft de prior de kans om de naam te kiezen. Moeder Provinciaal geeft de naam, en ik denk dat hetzelfde gebeurde in het geval van Maximiliaan. Hij kreeg de naam niet omdat hij Maximiliaan genoemd wilde worden, maar hij kreeg zijn naam waarna de Voorzienigheid misschien zijn leven veranderde en zijn leven vorm gaf volgens deze naam die hij ontving bij zijn eerste professie.

[00:03:19] **Verteller:** Vader Maximiliaan stelde nooit tussendoelen voor zichzelf. Alles moest maximaal zijn.

In 1920 schreef hij zijn Levensregels met de aantekening: "Elke maand lezen." Het eerste punt van credo van zijn leven was: "Ik moet zo heilig mogelijk zijn." Hoe kwam het dat deze bescheiden monnik, die uit een arm gezin kwam en geen rijke en machtige sponsors had, iets heeft gecreëerd dat vandaag de dag nog steeds verbazing en bewondering oproept?

[00:04:00] **Cardinal Gerhard Ludwig Muller:**

Omdat het hem sterk maakte. Het is niet zo dat het christendom slechts een idee is voortgekomen uit menselijk denken, maar het christendom is gebaseerd op de werkelijkheid van Gods daden.

Onze Schepper, en Hij is onze Verlosser, en zal ons ook vervullen en wordt een volmaaktheid.

[00:04:34] **Verteller:**

Het gebeurde in het dorp Zdunska-Wola op 8 januari 1894 om 4 uur in de middag. Juliusz Kolbe, 23 jaar oud, een wever van beroep, woonachtig in Zdunska-Wola, verscheen persoonlijk.

Hij presenteerde ons een mannelijk kind en verklaarde dat hij vandaag om 1 uur 's nachts in het dorp Zdunska-Wola is geboren uit zijn echtgenote Marianna, geboren Dabrowska, 24 jaar oud. Het kind kreeg bij de doop de naam Raymond. Raymond Kolbe's familie behoorde tot de middenklasse arbeiders. Beide ouders, zijn vader Juliusz en moeder Marianna, kwamen uit families van wevers. Volgens zijn memoires was Juliusz knap en vriendelijk en speelde hij als amateur viool. Hij was ook energiek, ondernemend en hardwerkend.

Marianna Kolbe had een complexere persoonlijkheid dan de rechtlijnige Juliusz. Ze voelde zich niet geroepen om een gezin te stichten en droomde ervan non te worden. Dit was echter onmogelijk. De Russen schaften kloosters af in de verdeelde gebieden als onderdeel van hun repressieve maatregelen. Marianna zag het huwelijk niet zoals we dat vandaag de dag doen. Voor haar was het vooral een offer voor haar man en kinderen, een sacrament dat ze natuurlijk koos, omdat ze geen non kon worden.

[00:06:16] **Fr Kijas:** Zij probeerden hun kinderen niet alleen volgens het geloof op te voeden, maar ook volgens een hoge levensstandaard.

[00:06:37] **Verteller:** Aan het begin van de eeuw woonde de familie Kolbe achtereenvolgens in Zdunska-Wola, Lowdz en Pabianice in het Russische deelgebied. Kolbe's vader, Juliusz, was actief in de Vereniging van Christelijke Arbeiders, opgericht door pater Marcelli Godlewski. Overigens, een priester beschuldigd van antisemitisme die tijdens de Tweede Wereldoorlog hielp om enkele honderden Joden te redden en daardoor een Rechtvaardige onder de Volkeren werd.

[00:07:06] **Prof Jan Zaryn:** Priesters zoals pater Marcelli Godlewski, pater Jan Zieja en vele anderen, zijn ongetwijfeld mensen die de volgende generatie Poolse priesters enorm hebben geïnspireerd, inclusief pater Maximiliaan Kolbe, die opgroeide in een realiteit die bijzonder werd beïnvloed door armoede en onrecht. Dat is de realiteit van de arbeiders-gemeenschappen in Łódź, Pabianice en omliggende steden.

In zijn jeugd vond er een ongebruikelijke gebeurtenis plaats die Marianna Kolbe jaren later beschreef. "Bevend van emotie en huilend" vertelt hij me, "Toen mijn moeder me vertelde wat er van jou zou worden, vroeg ik Onze Lieve Vrouw wat er van mij zou worden, en toen ik in de kerk was, vroeg ik het Haar opnieuw. Onze Lieve Vrouw verscheen aan mij met twee kronen, een witte en een rode. Ze keek me liefdevol aan en vroeg of ik die kronen wilde. De witte betekende dat ik in zuiverheid zou volharden en de rode dat ik een martelaar zou zijn. Ik antwoordde dat ik ze wilde. +Toen keek Onze Lieve Vrouw mij vriendelijk aan en verdween."

De kleine Raymond Kolbe had zeker niet verwacht hoe belangrijk deze keuze zou zijn.

[00:08:35] **George Weigel:** Dat is een diepgaande geloofsverklaring, een vertrouwen in de verlossende kracht van Christus en een vertrouwen dat we naar Christus worden geleid door Zijn Onbevleete Moeder.

[00:08:56] **Verteller:** Opgegroeiend in zo'n patriottische en religieuze sfeer, richtten de jonge broers Kolbe zich op het dienen van het vaderland, bij voorkeur door dienst aan God. Dus het gebeurde. Alle drie ontsnapten naar Lviv in het Oostenrijkse deel, waar ze hun studies begonnen aan het Klein Seminarie van de Franciscaner Paters. Raymond was toen 13 jaar oud.

[00:09:34] **George Weigel:** Maximiliaan Kolbe kwam uit een diep religieuze familie. Hij schijnt als jonge man diepe religieuze ervaringen te hebben gehad die zijn toewijding aan Onze Lieve Vrouw onder de titel van de Onbevleete Ontvangenis en zijn toewijding van zijn leven aan de Onbevleete hebben gevormd.

[00:10:03] **Verteller:** Zelfs als geestelijke voelde hij een roeping om te strijden voor de Onbevleete, maar hij wist niet welke strijd hij moest aangaan.

[00:10:10] **Verteller 2:** "En in het pension in het koor, waar we naar de mis luisterden, met mijn gezicht op de grond, beloofde ik de Heilige Maagd Maria, die op het altaar regeerde, dat ik voor haar zou vechten." Hoe? Dat wist ik niet, maar ik stel me voor dat ik vecht met materiële wapens."

In 1912 werd hij als een van de meest getalenteerden naar Rome gestuurd om te studeren. Toen de Eerste Wereldoorlog twee jaar later uitbrak, verliet Kolbe's oudere broer Franciszek uiteindelijk de orde en sloot zich aan bij het leger om te vechten voor een vrij Polen. Dat deed ook hun vader Juliusz, die onder onduidelijke omstandigheden stierf.

Maximiliaan Kolbe herinnerde zich dat het sturen naar Rome een voorzienige beslissing was. Als hij in Polen was gebleven, zou hij niet in het klooster zijn gebleven, maar net als zijn oudere broer zou hij voor Polen hebben gevochten. Zijn leven zou een totaal andere wending hebben genomen.

Het einde van de Eerste Wereldoorlog markeerde de volledige desintegratie van de bestaande wereldorde. De oude grootmachten stortten in, nieuwe staten verschenen, en grenzen en sociale en economische relaties veranderden. Een vrij Polen verrees, waarvoor Maximiliaan Kolbe wilde vechten.

[00:11:37] **Prof Zayrn:** Op de Conferentie van Versailles in 1919 was een Poolse delegatie onder leiding van politici Roman Dmowski en Ignacy Paderewski een van de 29 landen. En alle geallieerde landen erkenden Polen als een onafhankelijke staat.

Na 123 jaar herwonnen we onze onafhankelijkheid. De gebeurtenis die een beslissende invloed had op de jonge Franciscaan was de viering van de 200e verjaardag van de Vrijmetselarij. Het Vaticaan werd belegerd door duizenden mensen met spandoeken waarop Satan te zien was die Michelangelo omver wierp, en de tekst "Satan moet regeren in het Vaticaan, en de paus zal zijn dienaar zijn."

[00:12:26] **Fr Kijas:** Toen Maximiliaan terugkwam op het college, sprak hij onmiddellijk met de rector van het college, pater Ignudi, en biechtte hem op dat hij een idee had om iets te doen om Onze Lieve Vrouw en de Kerk te verdedigen, en ook om spiritueel te strijden voor de glorie van God.

[00:12:53] **George Weigel:** Daarom richtte hij de Ridders van de Onbevleete op. Dat was geen exclusieve club. Het was iets waar gewone mensen deel van konden uitmaken, hun katholieke geloof konden uiten en hun doopverantwoordelijkheid als missionarissen konden uitoefenen.

[00:13:17] **Verteller:** Dus, met toestemming van Vader Rector, werd de eerste bijeenkomst van de eerste zeven leden gehouden op 16 oktober 1917. Het werd 's avonds gehouden, in het geheim achter slot en grendel in de tweede binnenste cel. Een beeld van de Onbevleete tussen twee brandende kaarsen stond aan het hoofd.

Activiteiten tijdens deze eerste periode in het leven van de Militia bestonden, naast privégebed, uit het uitdelen van medailles van de Onbevleete, bekend als de Wonderdadige Medaille.

De Wonderdadige Medaille van de Heilige Moeder, geslagen sinds de openbaringen van de charismatische Heilige Catherine Labouré in 1830, speelde een cruciale rol in Kolbe's spiritualiteit en zijn concept van de Ridders van de Onbevleete en later in Niepokalanow.

[00:14:09] **Fr Kijas:** Hij ontdekte in deze wonderbaarlijke medaille een soort wapen, om te promoten en te vechten tegen de vijand, tegen de zonden. Niet met, met zijn eigen woorden, met zijn eigen strijdkrachten, met de hulp van Onze Lieve Vrouw.

[00:14:32] **Verteller:** "Geef haar medaillon waar je maar kunt aan kinderen, zodat ze het altijd om hun nek dragen," en aan de ouderen, en vooral aan de jongeren, zodat ze onder Haar bescherming genoeg kracht hebben om zoveel verleidingen en valstrikken die in onze tijd op de loer liggen, af te weren, en aan degenen die niet naar de kerk gaan, of die bang zijn om te biechten, die spotten met religieuze praktijken, die lachen om de waarheden van het geloof, die vastzitten in een morele modder, of die buiten de kerk in ketterij verkeren. Aan hen is het noodzakelijk de medaille van de Onbevleete aan te bieden en hen te vragen bereid te zijn deze te dragen, en ondertussen dringend de Onbevleete te smeken om hun bekering."

Zo gewapend keerde Maximiliaan Kolbe in 1919 terug naar het pasgeboren Polen, waar hij zijn grootste bedreiging tegemoet trad: de oorlog met de Bolsjewieken, die de Polen moesten verslaan op hun mars naar West-Europa.

[00:15:32] **Prof Zaryn:** In 1920, Tukhachevski als commandant van het Bolsjewistische leger en aan de andere kant als commandant van het Tweede Front van de Bolsjewistische legers, probeerde Poolse gebieden binnen te vallen, Tukhachevski drong in augustus 1920 door tot in de buurt van Warschau.

[00:15:53] **George Weigel:** Het is belangrijk voor mensen in het Westen om te weten dat dat Sovjet-project echt werd gestopt door Polen en door het zogenaamde 'Wonder aan de Wisła', de slag bij de Wisła-rivier in 1920. Toen het Rode Leger werd gestopt door de strijdkrachten van het onafhankelijke Polen, onder leiding van maarschalk Pilsudski. Als dat niet was gebeurd, was er niet veel over om het Sovjet-leger en het Rode Leger tussen Warschau en het Kanaal te stoppen. Dus, de slag om de Wisła was een van de grote keerpunten in de geschiedenis van het midden van de twintigste eeuw.

[00:16:39] **Verteller:** Het was toen dat Kolbe beseftte dat het communisme voor christelijk Europa een even grote als, zo niet grotere, bedreiging dan de vrijmetselarij vormde. De tijd heeft bewezen dat hij gelijk had.

[00:16:51] **Verteller 2:** "Op hun beurt moeten degenen aan wie de Heer God enige schrijfvaardigheid en bekwaamheid in welk literair veld dan ook heeft geschonken, ook, verenigd in afzonderlijke kringen, deze gaven van God gebruiken om zoveel mogelijk goede pers te produceren in elk literair veld."

[00:17:16] **Verteller:** Vader Maximiliaan Kolbe had een duidelijke visie op de evangelisatie van de samenleving via de massamedia. Hij schonk bijzondere aandacht aan de pers en het voorbeeld van zijn vader, Juliusz, was in dit geval niet zonder betekenis.

[00:17:32] **George Weigel:** Vader Maximiliaan was een ware evangelist, in sommige opzichten anticipeerde hij op wat Johannes Paulus II de Nieuwe Evangelisatie zou noemen. Hij begreep dat de Kerk haar boodschap in de wereld moest uitdragen en mensen met Christus moest laten kennismaken via alle beschikbare communicatiemiddelen, en in de wereld van de 20e eeuw betekende dat de pers. Dat betekende het creëren van een katholieke pers die het Evangelie zou verspreiden.

[00:18:06] **Verteller:** Vader Kolbe zelf schreef ook aan zijn geliefde 'Ridder van de Onbevleete'. Uit zijn geschriften komt een man naar voren die de weg naar geluk, in zeer duidelijke en expliciete termen definieert. Geluk dat we allemaal in het leven zoeken.

Het is veelzeggend dat Kolbe in zowel de eerste als de laatste uitgave van de 'Ridder van de Onbevleete' precies over geluk schrijft.

"Iedereen verlangt naar en jaagt op geluk, maar weinigen vinden het omdat ze niet zoeken waar het is."

"Het hart van de mens is te groot om gevuld te worden met geld, sensualiteit, of de bedrieglijke, hoewel bedwelmende, mist van roem. Het verlangt naar een hoger goed, grenzeloos en eeuwig, en zo'n goed is alleen God."

Als we zijn teksten bestuderen, kunnen we begrijpen waar zijn buitengewone kracht vandaan kwam, waardoor het gezegde dat geloof bergen kan verzetten werkelijkheid werd.

Misschien kwam het doordat hij wist wat geluk was, en dat maakte hem opgewekt en glimlachend op de meeste van zijn bewaard gebleven foto's.

[00:19:33] **Fr Kijas:** Ik moet zeggen dat hij een zeer productieve, een productieve persoonlijkheid was, weet je. Hij was serieus wanneer hij serieus moest zijn, maar tegelijkertijd, toen hij de jonge broeders ontmoette, in de tijd na de oorlog, was hij een zeer vrolijk persoon.

[00:19:57] **Verteller:** In 1927 overtuigde pater Maximiliaan Kolbe prins Jan Drucko-Lubecki om een deel van zijn land aan de Franciscanen en de 'Ridder van de Onbevleete' organisatie te geven.

Hij verkreeg ook het recht om een nieuw klooster te stichten. Niepokalanów werd letterlijk op kale grond gebouwd, maar in een snel tempo.

Op 1 oktober begon pater Kolbe met de bouw van een klooster, te beginnen met de kapel bij het beeld van Onze Lieve Vrouw. De broeders werkten met de opofferende hulp van de lokale bevolking.

Op het feest van de Opdracht van de Heilige Maagd Maria, 21 november, trokken de monniken in.

Op 8 december, op het feest van de Onbevleete Ontvangenis, werd het nieuwe klooster, genaamd Niepokalanow, ingewijd.

Tijdens de verhuizing vertelde pater Maximiliaan zijn medebroeders:

"Niepokalanow is een door de Onbevleete gekozen plaats! Het doel is om Haar eer te verspreiden."

Alles, wat er is en zal zijn in Niepokalanow, is Haar eigendom.

In dit nieuwe klooster moet onze toewijding diepgaand zijn. Religiositeit moet daar in al zijn volheid bloeien. Het zal zeer bescheiden zijn, in overeenstemming met de geest van Sint Franciscus."

Slechts twee maanden na hun verhuizing hadden de broeders al het eerste nummer van de 'Ridder van de Onbevleete' gepubliceerd. Het waren al 70.000 exemplaren.

[00:21:45] **Fr Kijas:** Hij probeerde met zijn krant iedereen te bereiken om te onderwijzen, omdat het opleidingsniveau heel, heel laag was, doordat hardwerkende mensen, geen tijd hadden om te lezen, en ze hadden zelfs niet eens de boeken.

Daarvoor maakte hij de krant heel goedkoop, zodat iedereen de krant kon kopen en zich en anderen kon onderwijzen en van zichzelf kon ontdekken welke schoonheid iedereen in zijn eigen leven heeft.

[00:22:27] **Verteller:** De indrukwekkende bloei van Niepokalanow is onlosmakelijk verbonden met de ontwikkeling van de Tweede Republiek. Polen maakte een opmerkelijke economische sprong voorwaarts van een achtergebleven agrarisch land dat meedogenloos werd geplunderd door de bezetters.

De opbouw van een moderne staat begon. Er was een focus op industriële ontwikkeling. Ze creëerden Gdynia, de modernste stad en haven aan de Oostzee, een netwerk van spoorwegen en een zwaar industriële wijk van 60.000 vierkante kilometer, waar honderdduizenden arbeiders werk vonden.

Voor pater Kolbe waren dit de toekomstige ontvangers van zijn ideeën.

Niepokalanów werd een klooster, uniek in zijn soort. Pater Maximiliaan kreeg toestemming om novicen in grote aantallen te ontvangen. Dus het klooster groeide snel.

Tegelijkertijd was het echter een klooster met een primaire dienende rol voor de 'Ridder van de Onbevleete'.

Niepokalanow bestond zodat de 'Ridder van de Onbevleete' gepubliceerd kon worden, en het groeide zodat de 'Ridder van de Onbevleete' een steeds grotere oplage en een steeds groter bereik kon hebben. Om steeds meer mensen te bereiken.

In 1939 bedroeg de oplage van de 'Ridder van de Onbevleete' precies 1 miljoen exemplaren.

Niepokalanów was praktisch zelfvoorzienend. Er woonden 760 monniken en seminaristen. Het terrein van Niepokalanow besloeg meer dan 28 hectare. Er was ook geen gebrek aan amusementsgelegenheden. Er waren velden voor volleybal, basketbal, handbal en voetbal.

Vader Kolbe speelde geen voetbal, maar hij hield ervan om een fiets te gebruiken om zich door het uitgestrekte gebied van Niepokalanow te verplaatsen.

In 1930 begonnen pater Maximiliaan en 4 andere monniken aan een zendingsreis naar het Verre Oosten. Na een lange tocht door India en China, kwamen ze uiteindelijk aan in Nagasaki, Japan.

[00:25:08] **George Weigel:** Maximiliaan Kolbe was een zeer intense man, denk ik. Voor zover ik hem begrijp, denk ik dat hij een rigoureuus gebedsleven leidde, toegewijd aan de sacramenten.

Hij was toch iemand die van Polen naar Japan ging, is iemand die bereid was een avontuur aan te gaan, ver van het Franciscaanse leven in Polen. Om missionaris te zijn op een plek die al honderden jaren erg moeilijk was voor christelijke missies.

[00:25:45] **Verteller:** Het hoofddoel van pater Kolbe was om daar een tak van Niepokalanow te starten en de 'Ridder van de Onbevleete' in een Japanse versie uit te geven. Weinigen geloofden in het succes van deze missie. Echter, opnieuw toonde pater Kolbe aan dat geloof bergen verzet. Niet alleen slaagde hij erin tegen alle verwachtingen in om de publicatie van De Japanse Ridder te starten, maar het belangrijkste is dat hij een Franciscaans klooster in Nagasaki stichtte, die vandaag de dag nog steeds bestaat.

De Japanse naam van het klooster is "Mu genzai no seibo," wat Tuin van de Onbevleete betekent. De goddelijke voorzienigheid bood altijd oplossingen wanneer de moeilijkheden onoverkomelijk leken, merkte hij op, met kenmerkende bescheidenheid in zijn dagboek.

Het klooster van Nagasaki speelde een belangrijke rol nadat de Amerikanen een atoombom op de stad hadden laten vallen. De heuvel waarop het was gebouwd, beschermde het klooster tegen de gevolgen van de explosie.

Het klooster was de locatie van het eerste van vele weeshuizen die op verschillende plaatsen in Japan werden opgericht door de leerling van Broeder Maximiliaan, Zeno Zebrowski, die in de Japanse geschiedenis bekend staat als Zeno-san.

Zeno Zebrowski is een absoluut unieke figuur, een waardige voortzetter van Kolbe's werk. Hij was zoals hij, onvermoeibaar en gaf nooit op. Gedurende 84 jaar van zijn leven hielp hij duizenden wezen en zieken, en werd hij de meest populaire Pool in Japan. Er werden 350 artikelen in boeken gedrukt met beschrijvingen van zijn inspanningen. Voor zijn jarenlange liefdadigheidswerk ontving Broeder Zenon in 1969 de Vierde Klasse Orde van de Heilige Schat van de Japanse regering.

In 1936, na zijn terugkeer naar Polen, werd pater Maximiliaan herkozen tot bewaker van Neipokalanow. Hoewel de uitgeverij al een echte macht was op de Poolse uitgeversmarkt, de charismatische leider had nieuwe ideeën voor ontwikkeling. Zoals altijd met de geest van de tijd, hield hij technische innovaties nauwlettend in de gaten en keek hij met zijn gedachten veel verder vooruit dan de meesten van zijn tijdgenoten.

[00:28:20] **Verteller 2:** "Een heilige is geen wilde, noch een wrak dat begeleid moet worden, een heilige moet actief zijn, energiek, vol initiatief."

[00:28:29] **Verteller:** Hij begon Neipokalanow voor te bereiden om het eerste katholieke radioprogramma uit te zenden. Het station zond de eerste proefuitzending uit in 1938. In de toekomst zou Niepokalanow ook een televisiestation oprichten.

[00:28:48] **George Weigel:** Vader Maximiliaan was een interessante combinatie van een zeer traditionele Franciscaan met een zeer traditionele vroomheid, en een man die begreep dat de moderne wereld de Kerk instrumenten bood, communicatiemiddelen, transportmiddelen, om het Evangelie te verspreiden. Dus hij was niet bang voor moderne technologie, en toch gebruikte hij die technologie om de waarheden van het Evangelie te verkondigen, die blijvende waarheden zijn.
Het zijn blijvende waarheden. In die zin was hij dus een zeer moderne priester met een zeer klassieke boodschap.

[00:29:29] **Cardinal Muller:** Later nam het over. Sint Johannes Paulus II nam deze geweldige ideeën over, dit geweldige programma van een nieuwe evangelisatie, maar met de hulp van de moderne technieken van de uitzending, en nu met televisie en sociale media die allemaal welkom zijn voor media voor evangelisatie, en voor het verkondigen van het Evangelie en het geven van getuigenis.

[00:29:59] **Verteller:** In de jaren 1940, volgens de plannen van pater Maximiliaan, zou Niepokalanów nieuwe, tot nu toe onbekende fase van ontwikkeling ingaan. Het klooster zou een centrum van moderne evangelisatie worden, tot stand gebracht met de hulp van alle beschikbare massamedia. Wetende hoe goed pater Maximiliaan kon organiseren, hadden deze plannen een reële kans om werkelijkheid te worden. Echter, ze werden afgebroken door de Tweede Wereldoorlog. Oorlog

II.

De dromen van zijn eigen televisie station en de verdere ontwikkeling van Niepokalanow zoals de verdere ontwikkeling van de herboren Poolse staat, werden abrupt onderbroken door het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog. Polen werd het eerste en zwaarst getroffen slachtoffer.

Het leed de zwaarste persoonlijke en materiële schade in verhouding tot zijn bevolking en nationale bezittingen.

Ingeklemd tussen twee totalitaristische staten, fascistisch en communistisch, had het geen kans.

Op 1 september 1939 werd het binnengevallen door Duitsland, en op 17 september getroffen door een verraderlijke aanval van de Sovjet-Unie.

Een bijna zes jaar durende periode van enorm bloederige en brute bezetting begon. Zowel de Duitsers als de Sovjets begonnen onmiddellijk een heerschappij van ongekennde terreur op te leggen. Beide regimes probeerden eerst die groepen te treffen die een leidende en spirituele rol in de samenleving konden spelen.

"Alleen een natie waarvan de leiderschaps-lagen zijn vernietigd, zal toestaan dat ze worden gedegradeerd tot de rol van slaven." (Adolf Hitler 1939)

Het doel van de Duitsers was om Polen volledig te germaniseren door de lokale bevolking, Polen en leden van nationale minderheden, te verwijderen.

Dit werd uitgevoerd door hun verdrijving en systematische uitroeiing.

De Duitsers vermoordden Poolse burgers op een systematische en ordelijke manier.

[00:32:22] **Teresa Wontor-Cichy:** En het was onderdeel van het Duitse beleid tegen Poolse intellectuelen, tegen Poolse leidende groepen.

Hun eerste actie, de zogenaamde inlichtingen actie, die bedoeld was om de geschoolde mensen in de Poolse samenleving te elimineren, bracht ook veel arrestaties van monniken en priesters met zich mee.

Een andere actie die zich verspreidde in het Generaal-Gouvernement had de codenaam AB, en ook die was bedoeld om dezelfde groepen in deze gebieden te elimineren.

Dus in veel kloosters kwam de Gestapo of de Duitse politie met voorbereide lijsten van alle priesters, monniken en broeders die daar woonden.

[00:33:18] **Verteller:** Op 14 juni 1940 begon het eerste massatransport van Polen naar het Duitse concentratiekamp Auschwitz.

Tegelijkertijd gebruikten de Sovjets op de door hen bezette Poolse gebieden niet minder terreur in het zogenaamde Katyn-bloedbad.

Meer dan 20.000 Poolse krijgsgevangenen, voornamelijk leger- en politieofficieren, werden met een schot in het achterhoofd vermoord.

De omvang van de Poolse menselijke en materiële verliezen tijdens de Tweede Wereldoorlog is onvoorstelbaar.

Bijna 6 miljoen Poolse burgers werden vermoord, waaronder 3 miljoen Poolse Joden, wat betekent dat bijna elke vierde inwoner van Polen omkwam.

Steden, economische centra en dorpen werden volledig verwoest. Warschau, de hoofdstad, was alleen al voor 80% verwoest en 700.000 van zijn inwoners werden vermoord. Het komt overeen met de gecombineerde oorlogsverliezen van Groot-Brittannië en de VS.

Ze verbrandden ongeveer 22 miljoen boeken, en meer dan een half miljoen individuele kunstwerken werden geplunderd, waarvan de meesten tot nu toe niet zijn teruggevonden. De Duitse en Sovjet-invallers namen letterlijk alles mee, van kleding en meubels tot complete fabrieken, bruggen, treinen en treinwagons, zelfs spoorrails en dwarsliggers.

Bovendien, na de Tweede Wereldoorlog, onder druk van Groot-Brittannië en de VS, moest Polen 48% van zijn grondgebied afstaan aan de Sovjet-Unie, waarbij het ongeveer 178.000 vierkante kilometer verloor, inclusief de steden Lvov en Vilnius, beiden onlosmakelijk verbonden met de Poolse cultuur.

Na de aanval door de Duitsers en Sovjets bevonden Maximiliaan Kolbe en zijn Niepokalanow zich in door Duitsland bezet gebied.

Als vertegenwoordiger van de Kerk onderging hij de volledige omvang van de vervolging die de Poolse elite werd aangedaan.

Al op 19 september 1939, direct na de bezetting van Niepokalanow, werden hij en zijn medebroeders gearresteerd. Er begonnen enkele maanden van zwerven door verschillende kampen. Men kan zeggen dat de Franciscanen geluk hadden dat ze niet werden geëxecuteerd, zoals bijvoorbeeld 24 priesters uit Kiev.

Op 8 december, het feest van de Onbevleete Ontvangenis van de Heilige Maagd Maria, werden ze vrijgelaten en keerden terug naar Niepokalanow. Pater Maximiliaan trof Niepokalanow, geplunderd en verwoest door de Duitsers.

Bovendien stuurden de bezetters daar ongeveer 3.500 ontheemden uit de gebieden die bij het Derde Rijk waren ingelijfd, waaronder 1.500 Joden.

Vader Kolbe schiet in actie, vervuld van ongebruikelijke energie, en samen met zijn broer organiseert hij hulp en voedsel en helpt hij iedereen die het nodig heeft. Al snel na de deportatie van de ontheemden, bleven enkele Joden verborgen in Niepokalanow en vonden anderen een veilig onderkomen op het platteland, waar ze werden voorzien van vervalste documenten. In deze moeilijke dagen gaf pater Kolbe niet toe aan onderdrukking. Hij bleef proberen te doen wat hij zijn hele leven al deed, het Woord van God verkondigen, en er gebeurde een wonder.

De Duitsers gaven eenmalig toestemming om één editie van De Ridder te publiceren. Er verscheen een belangrijke tekst geschreven door Maximiliaan Kolbe zelf.

[00:37:28] **Annamaria Mix:** Dit is het allereerste artikel over geluk, dat Sint Maximiliaan schreef. OMK. Hier is dus het allerlaatste artikel dat hij schreef over Waarheid, PRAWDA. MK en het allerlaatste wat hij noemt over 'blijvend geluk', en dit was in 1940-1941, het december-januari nummer.

[00:38:04] **Verteller:** In het laatste nummer van de 'Ridder van de Onbevleete', keerde pater Kolbe terug naar zijn geloofsbelijdenis uit het eerste nummer. Hij schreef opnieuw over geluk en waarheid.

[00:38:14] **Verteller 2:** "Hoewel niet iedereen van de waarheid houdt, kan alleen zij de basis zijn voor blijvend geluk." Duurzaam geluk. Geen mens onder de zon zoekt geen geluk. In feite, in elke handeling die we verrichten, schijnt geluk op ons in een of andere vorm als ons doel waarnaar we van nature streven. Geluk, echter, dat niet op waarheid is gebaseerd, kan net als onwaarheid zelf, niet blijvend zijn.

Alleen waarheid kan en is de onbreekbare basis van geluk voor zowel individuele mensen als de mensheid als geheel."

[00:38:53] **Verteller:** De publicatie van de 'Ridder van de Onbevleete', wat het grootste geluk voor pater Kolbe was, bezegelde waarschijnlijk zijn lot. De Duitsers konden het niet verdragen dat een priester zo'n aanhang had onder de Polen.

De tweede arrestatie van pater Kolbe vond plaats op 17 februari 1941. Ze stuurden hem naar Pawiak, de grootste Duitse gevangenis op Pools grondgebied.

Ongeveer 100.000 mensen gingen door Pawiak, van wie 37.000 werden vermoord en ongeveer 60.000 werden gedeporteerd naar concentratiekampen. Slechts 3% van de gevangenen werd vrijgelaten.

In Pawiak begon het lijden van pater Maximiliaan.

[00:39:42] **Edward Gniadek:** In januari 1941, tot begin april, zat ik in Pawiak in een cel op de derde afdeling verbleef ik samen met een Jood genaamd Singer. Op een dag werd een derde gevangene bij ons gebracht. Het was een monnik. Ik kwam erachter dat het pater Kolbe was. Vader Kolbe bleef 2 tot 3 dagen bij ons, en tijdens het ochtend-appel kwam er een SS-man. We stonden zoals gewoonlijk in de rij voor het appel. Ongeveer een meter voor de deur, en Singer rapporteerde. De SS-man was niet geïnteresseerd in wat Singer tegen hem zei. Dat ging over het aantal mensen, enzovoort... behalve dan, dat hij onmiddellijk zijn aandacht op pater Kolbe richtte. Vader Kolbe was gekleed in een gewaad en had een rozenkrans. Wijzend naar het kruis vroeg hij Kolbe: Geloof je erin? Vader Kolbe antwoordde dat hij geloofde.

De SS-man sloeg hem in het gezicht. Vader Kolbe repareerde zorgvuldig de rozenkrans, die door een Duitser was gescheurd, met een draad van zijn gewaad en verborg deze in een klein zakje. Kort daarna redde hij nog een leven in Auschwitz door het gebruik ervan.

Op 29 mei 1941 werd pater Kolbe gedeporteerd naar het Duitse

concentratiekamp Auschwitz. Hij kreeg het gevangene-nummer 16670.

Het Auschwitz-kamp werd geopend 10 maanden na het uitbreken van de oorlog.

Het was het eerste Duitse concentratiekamp op bezet Pools grondgebied.

Samen met de andere kampen van Modena en Stutthof was het een van de belangrijkste plaatsen bedoeld voor de uitroeiing van Polen.

Minstens 464 priesters, geestelijken, religieuzen en 35 nonnen werden naar Auschwitz gestuurd.

[00:42:40] **Teresa Wontor-Cichy:** Vader Kolbe was waarschijnlijk slechts 52 dagen in hun kamp. Hij werd eind mei gedeporteerd en eind juli was het appèl waarop hij zichzelf aanbood, en op 14 augustus werd hij hier in het kamp gedood. Tijdens zijn korte verblijf in het kamp maakte pater Kolbe zichzelf onvergetelijk voor zijn medegevangenen. Hij sprak, troostte en moedigde hen aan. Hij wilde in elk van hen de Wil om te leven en te overleven opwekken. Een van de meest opmerkelijke verhalen komt van de toenmalige tiener Wilhelm Zelezny. Nummer 1126. Mishandeld en fysiek ziek, wilde hij zelfmoord plegen. Kolbe kwam erachter.

Wilhelm Zelezny [VO] Op een gegeven moment greep hij me bij de schouders, keek me diep in de ogen en zei: "Je zult leven. Je moet leven." Zelezny herinnerde zich. Het was toen dat Kolbe hem een rozenkrans gaf, verborgen in een klein zakje. Hij zei, je kunt het de komende dagen gebruiken, en dat is wat hij deed. Hij begon te bidden, en dit gebed, deze woorden, steunden hem echt.

[00:44:04] **Verteller:** Wilhelm Zelezny overleefde Auschwitz en bewaarde de rozenkrans. Jaren later schonk hij het onschatbare relikwie aan de Sint Maximiliaan Maria Kolbe Kerk in Auschwitz.

Eén van de meest opmerkelijke getuigenissen van het leven en de dood van Sint Maximiliaan in Auschwitz, het schokkende werk van Marian Kolodziej, 'Herinnering, Clichés, Labyrint,' bevindt zich in de kelder van het Franciscaner klooster. Beeldend kunstenaar Marian Kolodziej, toen een 17-jarige scout, gevangene nummer 432, was een van de eerste gevangenen van het kamp. Hij zweeg 50 jaar lang over zijn verleden.

In 1993, toen hij een beroerte kreeg, keerde hij terug naar zijn ervaringen en creëerde een plastisch verhaal over zichzelf en degenen die de Dodenfabriek niet overleefden.

Marian Kolodziej herinnerde zich dat hij bij een appèl naast pater Kolbe stond.

De uiting van onbaatzuchtige liefde van Sint Maximiliaan voor een onbekende echtgenoot en vader van een gezin herstelde Kolodziej zijn geloof in de mensheid, wat hem hielp de vijf jaar in het kamp te overleven.

Zoals hij vertelde, geloofde hij dat de voorzienigheid hem aanmoedigde om getuigenis af te leggen van wat hij had meegemaakt en wat er met pater Kolbe was gebeurd. Van de 260 werken wijdde hij er maar liefst 46 aan de heilige. Deze getuigenis op de foto zegt meer dan welke andere poging dan ook om die momenten te reconstrueren.

In de laatste brief die hij vanuit het kamp schreef, troostte en stelde Maximiliaan zijn geliefde moeder gerust. Deze korte brief zegt meer over de kracht van zijn geloof dan duizend woorden.

"Mijn lieve moeder, eind mei kwam ik met een transport aan in het kamp Auschwitz. Het gaat goed met mij. Lieve moeder, wees gerust over mij en mijn gezondheid, want de goede God is overal en herinnert zich iedereen en alles met grote liefde. Het zou goed zijn om me niet te schrijven voordat je mijn volgende brief ontvangt, omdat ik niet weet hoe lang ik hier zal blijven. Met oprechte groeten en kussen, Raymond Kolbe."

Franciszek Gajowniczek: Eén wist te ontsnappen. Deze gevangene zat in Blok 14a. Hetzelfde blok waar ik was.

Lagerführer Fritsch beval een appèl. Toen liep Lagerführer Fritsch voor de rijen langs. Hij wees naar mij met zijn hand. Ik wist dat ik al geselecteerd was. Ik zei dat ik medelijden had omdat ik mijn kinderen en vrouw wees zou maken.

[00:47:39] **Teresa Wontor-Cichy:** Sommigen van de gevangenen die die dag bij dit appèl waren. Ze herinneren zich de sfeer, de spanning. Niet naar de SS kijken, gewoon ergens anders kijken. Niet opvallen. Blijf achteraan. Probeer er gezond uit te zien. Probeer rechtop te staan. Goed voor werk, dus niet om gekozen te worden. Het was angst. Het was verschrikkelijke angst.

[00:48:06] **Verteller:** Toen er al 10 geselecteerd waren, en ik met hen, stapte deze ene gevangene spontaan uit de rij, draaide zich naar Lagerführer Fritsch en stond voor hem. Lagerführer Fritsch zei: wat wil dit Poolse zwijn?

Hij antwoordde in het Duits. Ik wil de plaats van een van de geselecteerde gevangenen innemen. In plaats van welke gevangene wil je gaan?

Hij draaide zich om, wees naar mij en zei: Ik wil de plaats van deze gevangene innemen. En waarom wil je gaan?

Ik ben eenzaam, en hij heeft kinderen en een vrouw, zij hebben hem nodig.

[00:48:50] **Teresa Wontor-Cichy:** Eind juni, toen het bericht werd verspreid, dat het een hongercel zou worden, hadden de gevangenen de verbeelding, hoe zou het zijn? Dus ze worden niet vrijgelaten zoals uit de andere cellen, waar ze 4 of 5 nachten konden blijven en dan teruggestuurd werden naar het kamp? Nee, dit is het absolute einde. Dit is een verschrikkelijke dood, in pijn door verhongering.

[00:49:18] **Verteller:** Franciszek Gajowniczek [VO] Toen degene die zijn leven voor mij opofferde, pater Maximiliaan Kolbe was. Zijn kampnummer was 16670.

[00:50:14] **Teresa Wontor-Cichy:** Toen het appèl-wonder gebeurde, na de ontsnapping van een van de gevangenen, toen hij besloot zijn leven te geven, was dat voor veel gevangenen een echt schokkende situatie. Elke dag vechten voor het leven. Proberen door te gaan voor de volgende. Om te overleven, om leven te geven voor iemand anders, het was iets dat ze op dat moment niet echt konden bevatten. Het was, het was een moment dat in veel gevallen met ongeloof en respect werd ontvangen.

Hoe indrukwekkend het offer van Vader Kolbe was, bewijst een ander uitzonderlijke getuigenis.

Op 19 september 1940 liet kapitein Witold Pilecki, een vertegenwoordiger van de Poolse Ondergrondse Staat, zich vrijwillig arresteren en naar Auschwitz sturen. Zijn taak was om het verzet te organiseren en rapporten over de situatie in het kamp door te geven.

Er was eens een tijd dat, toen ze een jonge gevangene selecteerden, een oude priester uit de rijen naar voren kwam en de kampcommandant vroeg om hem te kiezen en die jonge gevangene vrij te stellen van straf. Het moment was zo krachtig dat de gevangenen uit het blok verstijfd waren van verbazing. De commandant stemde toe, en de priesterheld ging naar zijn dood, en die gevangene keerde terug naar de barakken.

Kapitein Witold Pilecki ontsnapte uit Auschwitz en leverde het rapport aan de geallieerden. Samen met de verslagen van Jan Karski was het verslag van Pilecki de eerste ooggetuigeninformatie over de Holocaust die aan de geallieerden werd gegeven. Beide verslagen werden genegeerd, ondanks Karski's ontmoeting met de Amerikaanse president.

Witold Pilecki keerde in 1945 terug naar Polen om de anti-communistische verzetsbeweging op te bouwen. Gevangen genomen, werd hij door de communistische autoriteiten in een schijnproces ter dood veroordeeld. Het vonnis werd voltrokken.

Na de Tweede Wereldoorlog herwon Polen niet volledig zijn onafhankelijkheid. Achtergelaten aan de andere kant van het IJzeren Gordijn in de Sovjet-invloedssfeer, wachtte het nog 44 jaar op vrijheid. Het verzet van de Poolse samenleving, dat sterke steun had van de Katholieke Kerk, was cruciaal voor de ineenslorting van het communisme in Europa.

“Solidarność” (Solidariteit) is naast de val van de Berlijnse Muur het belangrijkste symbool van deze transformatie.

Sinds 1989 is Polen weer vrij en volledig onafhankelijk. Het zou niet mogelijk zijn geweest zonder mensen zoals pater Maximiliaan Kolbe. Zij herstelden het geloof in de mensheid tegenover totalitaire regimes, waarvan het hoofddoel was hun slachtoffers te ontmenselijken.

Het martelaarschap van pater Maximiliaan is een wereldwijd bekend feit. Het is echter niet algemeen bekend dat het heiligverklaringsproces van pater Maximiliaan niet gebaseerd was op het pad van martelaarschap, maar op het pad van heroïsche deugden.

[00:54:23] **Cardinal Muller:** Zijn hele leven en dood beschouwen als Jezus Christus, de eerste martelaar of het oorspronkelijke voorbeeld voor alle martelaren in de gemeenschap van Jezus Christus, zijn prediking van het Evangelie van het Koninkrijk van God en wat hij deed voor de arme mensen, voor de zieke mensen, en om iedereen te helpen, om de liefde van God voor iedereen aanwezig te maken, om de ervaring voor iedereen mogelijk te maken, van de waardigheid van het menselijk leven, dat iedereen, elke persoon, deze bestemming heeft om zoon of dochter van God te worden in Jezus Christus.

[00:55:16] **Verteller:** Het gebeurde om verschillende redenen, maar de belangrijkste is dat het proces bewees dat het hele leven van pater Kolbe een pad naar heiligheid was.

[00:55:32] **Pope John Paul II:** Op deze plaats van verschrikkelijk lijden, behaalde pater Maximiliaan Kolbe, een spirituele overwinning. Vergelijkbaar met die van Christus, die vrijwillig zichzelf opofferde om te sterven in een hongercel voor zijn medemens.

[orgelmuziek]

[00:56:06] **Verteller:** Eindelijk, na vele jaren, werd op 10 oktober 1982 de zalige Maximiliaan Kolbe heilig verklaard als een heilige en martelaar.

[00:56:15] **John Paul II:** [spreekt niet-Engelse taal]